

Strandabyggð

Íbúafundur

5. október

Róbert Ragnarsson
Gunnar Úlfarsson
Freyja Sigurgeirsdóttir

Strandabyggð

Verkefnið

- Markmið verkefnisins er að greina styrkleika, veikleika, ógnanir og tækifæri Strandabyggðar ef til sameiningar sveitarfélagsins kemur. Í því felst jafnframt að greina sameiningarvalkosti.
- Afurð verkefnisins verður minnisblað sem lýsir niðurstöðum verkefnisins og auðveldar sveitarstjórn Strandabyggðar að meta hvort og þá við hvaða sveitarfélög skuli hefja sameiningarviðræður.
- Haldnar verða þrjár vinnustofur með sveitarstjórn sem verða um tvær klukkustundir hver, auk eins íbúafundar.

Farðu inn á www.menti.com
Skráðu inn kóðann:

xxx

Stefna stjórnvalda

- Þingsályktun um stefnumótandi áætlun í málefnum sveitarfélaga fyrir árin 2019–2033 og aðgerðaáætlun fyrir árin 2019–2023.
 - Áherslur:
 - aukið bolmagn sveitarfélaga
 - aukið íbúalýðræði
 - aukin stafræn þjónusta og aðkoma íbúa að ákvörðunum
 - bætta starfsaðstæður kjörinna fulltrúa
 - aukið fjárhagslegt sjálfstæði sveitarfélaga
 - jöfnun á þjónustustigi í sveitarfélögum
 - Felur í sér stefnu um að lágmarksviðmið verði sett í lög og stuðningur við sameiningar stóráukinn.

Lágmarksíbúafjöldi sveitarfélags

Ný 4. gr. sveitarstjórnarlaga

*Í því skyni að auka sjálfbærni sveitarfélaga og tryggja getu þeirra til að annast lögbundin verkefni skal stefna að því að lágmarksíbúafjöldi sveitarfélags sé ekki undir **1.000. (250 íbúar frá 2022)***

Ef íbúafjöldi sveitarfélags er undir 1.000 við almennar sveitarstjórnarkosningar skal sveitarstjórn þess, [..]::

- a. **hefja** formlegar sameiningarviðræður á grundvelli 119. gr. eða*
- b. vinna **álit** um stöðu sveitarfélagsins, getu þess til að sinna lögbundnum verkefnum, sbr. 1. mgr., og um þau tækifæri sem felast í mögulegum kostum sameiningar sveitarfélagsins við annað eða önnur sveitarfélög.*

[..] þar skal m.a. fjallað um fjárhagslega og félagslega þætti sveitarfélagsins, íbúapróun, þjónustu sveitarfélagsins og aðrar samfélagslegar aðstæður.

*Álit skv. b-lið 2. mgr. skal sent ráðuneytinu til **umsagnar** og síðan **kynnt** íbúum sveitarfélagsins með fullnægjandi hætti ásamt umsögn ráðuneytisins. Að því loknu skal sveitarstjórn taka ákvörðun um hvort hefja eigi sameiningarviðræður á grundvelli 119. gr. og hafa um það **tvær** umræður skv. 1. mgr. 18. gr.*

*Taki sveitarstjórn ákvörðun um að hefja ekki sameiningarviðræður skv. 4. mgr. geta minnst **10%** af þeim sem kosningarrétt eiga í sveitarfélagi óskað almennrar atkvæðagreiðslu um ákvörðun sveitarstjórnar hafi slík atkvæðagreiðsla ekki þegar farið fram.*

Verklag við sameiningarviðræður

Formlegar viðræður

- Lögbundið ferli sem endar með kosningum um sameiningartillögu
 - 119. gr. svstjl.
- Sveitarstjórnir þeirra sem eru í viðræðum skipa nefnd sem vinnur að undirbúningi
- Samstarfsnefnd hefur mikið frelsi um verklag við undirbúning
- Mat á kostum og ókostum tillögunnar
- Íbúafundir og samráð
- Jöfnunarsjóði skylt að veita framlög

Óformlegar viðræður

- Könnunarviðræður
- Sveitarstjórnir geta hætt þátttöku
- Mat á kostum og ókostum mismunandi sameiningarvalkosta
- Íbúafundir og samráð
- Möguleiki á stuðningi úr Jöfnunarsjóði

Tímalína og vörður

Stjórnsýsla

- Skrifstofa Strandabyggðar er staðsett á Hólmavík og þar starfa þrír starfsmenn
 - Sveitarstjóri
 - Skrifstofustjóri
 - Fulltrúi í móttöku
- Opinber þjónusta í Strandabyggð
 - Leik-, grunn- og tónskóli
 - Hólmavíkurhöfn
 - Áhaldahús
 - Slökkvilið
 - Bókasafn
 - Sorpsamlag Strandasýslu
 - Félagsheimili
 - Íþróttamiðstöð
- Í sveitarstjórn Strandabyggðar sitja fimm fulltrúar og starfandi eru 6 fastanefndir.
 - Kjörstjórn
 - Fræðslunefnd
 - Umhverfis- og skipulagsnefnd
 - Atvinnu-, dreifbýlis- og hafnarnefnd
 - Tólstunda-, íþrótt og menningarnefnd
 - Velferðarnefnd
- Þrír fulltrúar sitja í kjörstjórn, tveir fulltrúar sitja í velferðarnefnd sem er sameiginleg með Árneshreppi, Kaldrananeshreppi og Reykhólahreppi en fimm fulltrúar sitja í öðrum fastanefndum.

Samstarf um þjónustu

- Strandabyggð er aðili að 9 samstarfssamningum samkvæmt upplýsingum frá samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu.
 1. Byggðasamlag Vestfjarða um málefni fatlaðs fólks, BsVest
 2. Samningur um kosningu og rekstur á sameiginlegri barnaverndarnefnd
 3. Samningur um Náttúrustofu Vestfjarða
 4. Starfsendurhæfing Vestfjarða
 5. Embætti skipulagsfulltrúa Dala, Stranda og Reykhóla. Staðsetning í Búðardal
 6. Embætti byggingarfulltrúa Dala, Stranda og Reykhóla. Staðsetning á Hólmavík
 7. Svæðisskipulag Dala, Strandabyggðar og Reykhóla.
 8. Félagsþjónusta Stranda og Reykhóla
 9. Brunavarnir Dala, Reykhóla og Strandabyggðar bs.
 6. Samningur um menningarmál
 7. Vestfjarðarstofa ses.
- Listinn er mögulega ekki tæmandi.

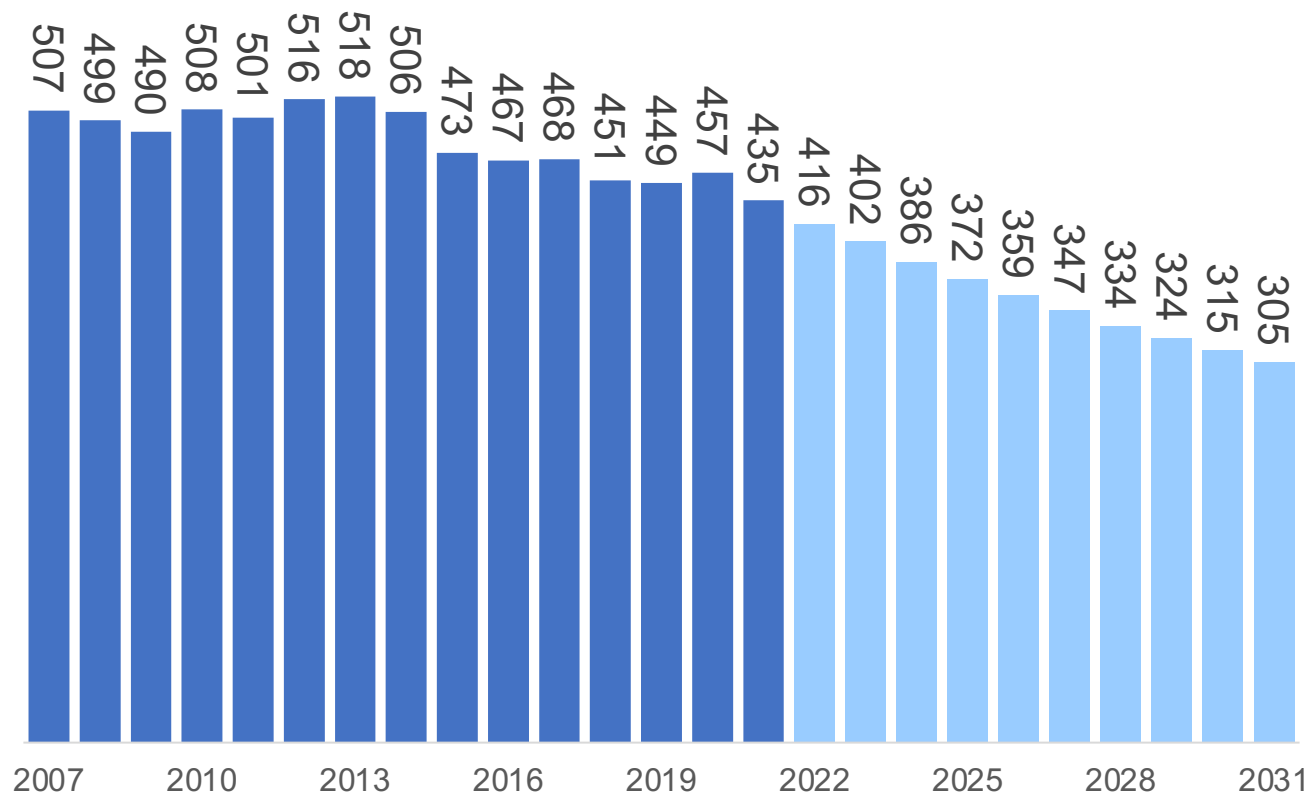
Lögskyld áætlanagerð og verkefni

- Sveitarfélög hafa mikið frelsi til að ráða málefnum sínum sjálf. Löggjafinn setur þó ákveðnar kröfur á sveitarfélögin þegar kemur að ýmiss konar stefnumörkun og reglusetningu sem þeim er skylt að sinna, m.a. í því skyni að tryggja réttaröryggi og jafnrétti íbúa sveitarfélaganna.
- Í töflunni hér til hægri má, í dæmaskyni, finna verkefni og stefnumarkandi áætlanir sem sveitarfélögum er skylt að gera samkvæmt lögum.

Lögskyld verkefni	Strandabyggð
Samþykkt um stjórn og fundarsköp	Já
Aðalskipulag í gildi	Já
Húsnæðisáætlun í gildi	Nei
Jafnlaunavottun (ef það eru fleiri en 25 starfsmenn)	Nei
Loftlagsstefna	Nei
Grunnskólastefna í gildi	Já
Leikskólastefna í gildi	Já
Siðareglur birtar	Já
Staðfesting ársreiknings	Já
Fjárhagsáætlun samþykkt	Já
Reglur um fjárhagsaðstoð	Nei
Reglur um sérstakan húsnæðisstuðning	Nei

Íbúapróun

Íbúapróun og mannfjöldaspá í Strandabyggð 2007 - 2031

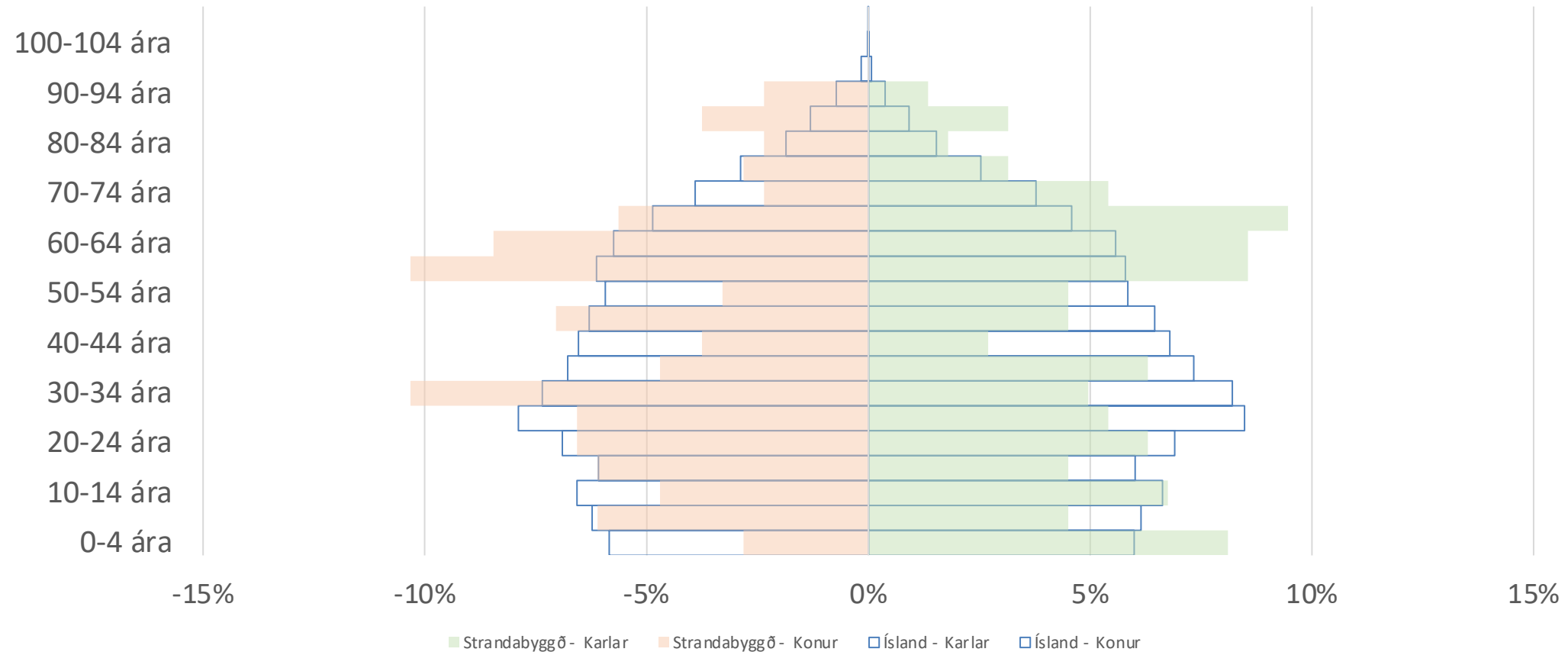

Heimild: Hagstofa, Byggðastofnun

- Íbúum í sveitarfélaginu hefur fækkað um 14,2% frá 2007.
- Mannfjöldaspá Byggðastofnunar gerir ráð fyrir að íbúum muni fækka um 29% á næstu 10 árum.
- En fólksfækkun var ekki jafn mikil árið 2021 og gert var ráð fyrir í spánni.

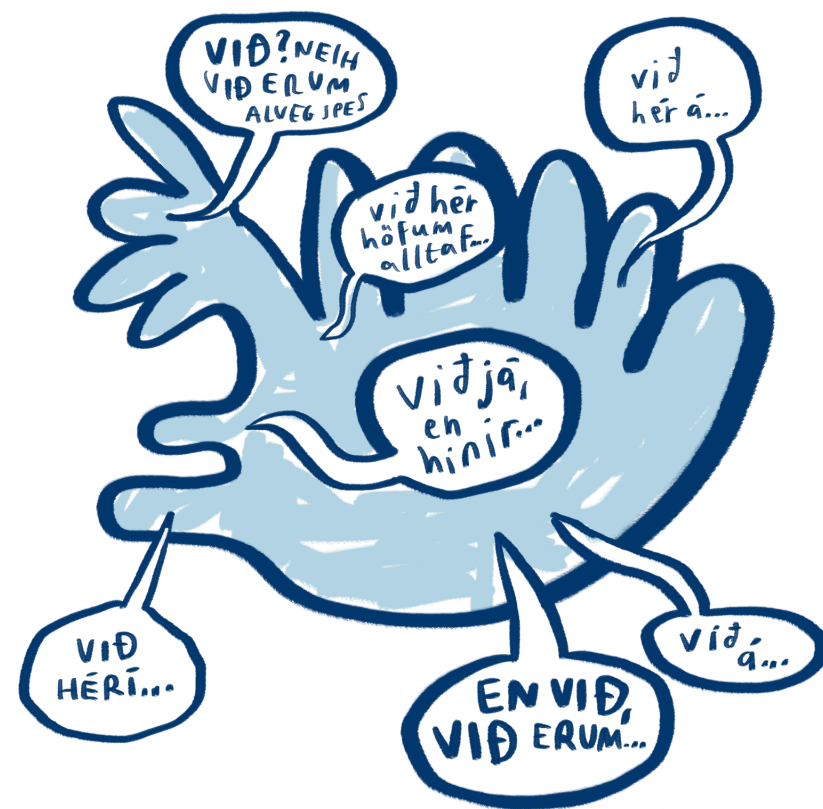
Aldurstré

Aldursdreifing í Strandabyggð árið 2021

Styrkleikar

- Öflug þjónusta við börn með fjölbreyttar þarfir
- Skólastarfið
- Öflugt tómstundarstarf
- Barnvænt samfélag
- Náttúra
- Félagsstarf aldraðra
- Virðing fyrir lýðræðislegum vinnubrögðum
- Menningararfur
- Stutt í allar áttir
- Mannauður
- Staðsetning – stutt um allt Norðvesturland
- Nýsköpunarandi tengdur sögu og menningararfi

Veikleikar

- Ekki nógu framsækið
- Veikt og einhæft atvinnulíf
- Fámenni
- Viðhaldsskortur
- Fjárhagsstaða sveitarfélagsins
- Íbúafækkun
- Aldurssamsetning sveitarfélagsins
- Lágt menntunarstig
- Vantar íbúðir á leigumarkað
- Húsnæðismál
- Karllægt atvinnulíf
- Ófjölskylduvænt vinnumhverfi

Ógnanir

- Sauðfjárbúskapur í vörn á landsvísu
- Kröfur ríkisvaldsins
- Tekjubrestur sveitarfélagsins
- Hátt vöruverð
- Innflutningur á beinum samkeppnisvörum/staðgönguvörum – sérstaklega í landbúnaði
- Aðdráttarafl höfuðborgarsvæðisins
- Rándýr raforka
- Missa þjónustu úr sveitarfélaginu
- Menntað fólk snýr ekki heim
- Erfitt að fá lán
- Byggðastefna í molum
- Lítið framboð af íbúðarhúsnæði

Tækifær

- Þjóðgarður
- Kaldalón
- Friðland
- Kvikmyndagerð
- Menningarmiðstöð
- Fiskeldi og virkjanir, t.d. vindorka
- Náttúrutengd ferðapjónusta og fræðistörf
- Fjölbreyttari störf
- Vestfjarðarleiðin – möguleikar í ferðapjónustu
- Möguleikar að efla rannsóknir og vísindi
- Virkja sumarhúsaeigendur
- Þróunarsetrið, störf án staðsetningar

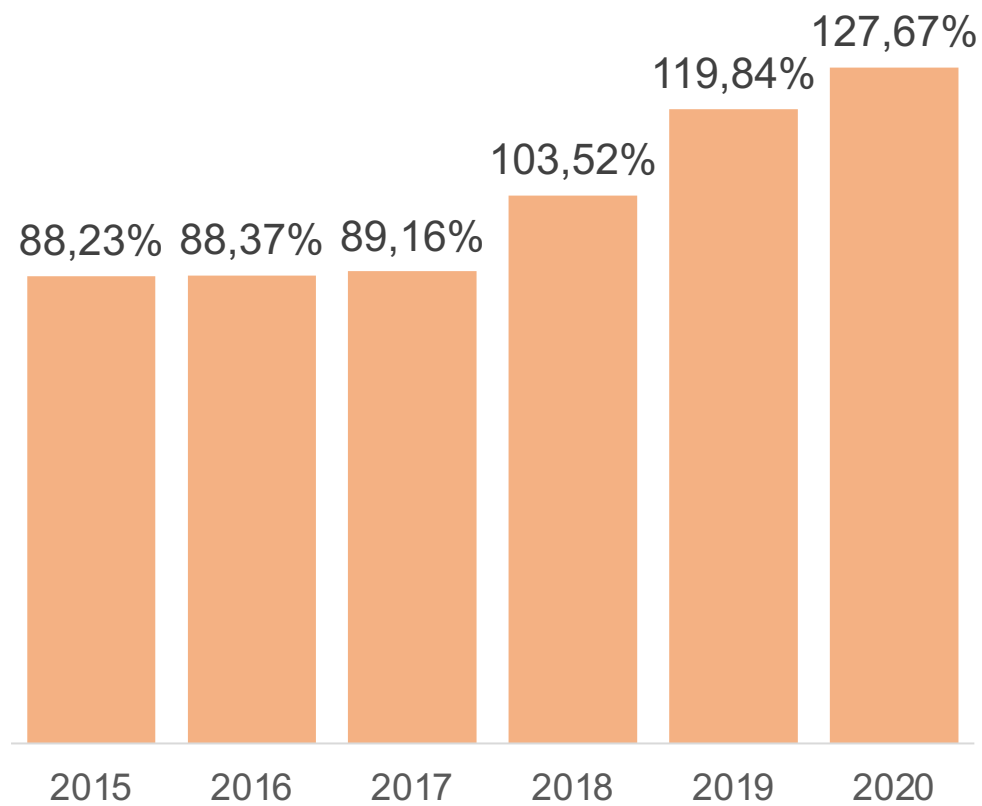

Áhersluatriði í sameiningarviðræðum

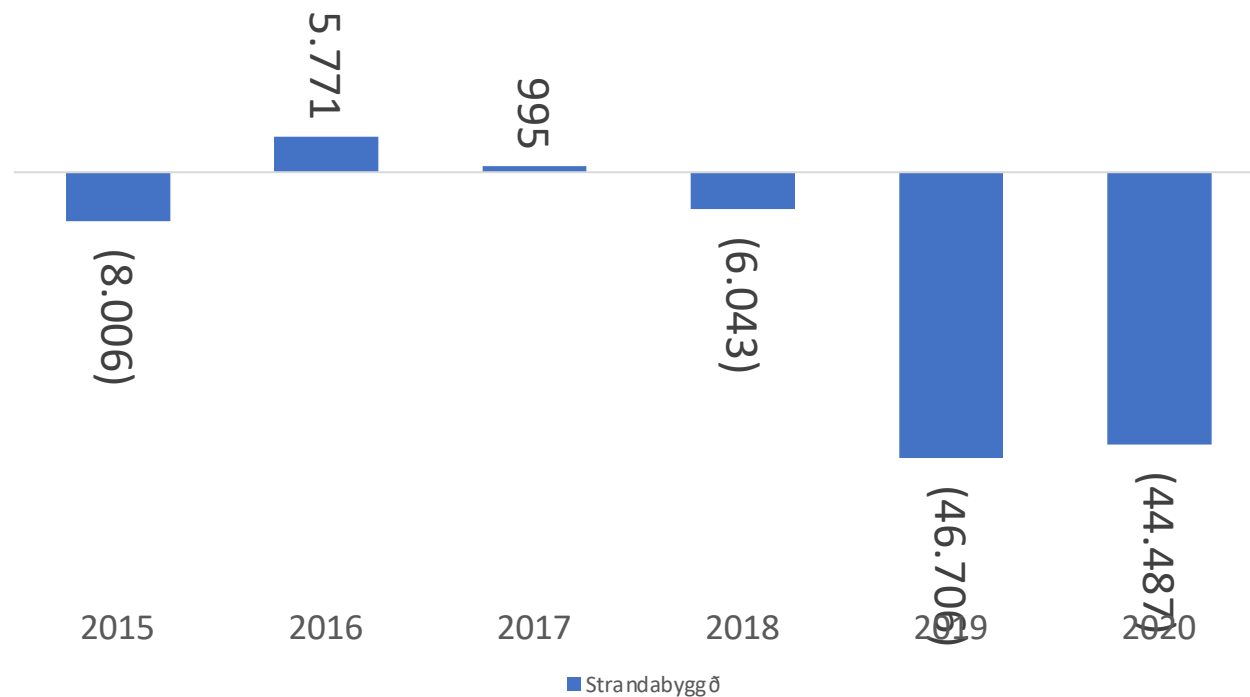
- Efla atvinnulíf
- Sterkara bakland
- Sterkara samfélag
- Íbúafjölgun
- Atvinnuuppbygging
- Betri stjórnsýsla
- Verja skólastarf
- Íbúum líði eins og hlustað sé á þá og allir njóti sömu þjónustu
- Heilsueflandi samfélag
- Náttúruvernd
- Þjóðgarður
- Mannlíf og menning í forgrunni
- Fjárhagslegt sjálfstæði sveitarfélagsins

Fjárhagur Strandabyggðar

Skuldahlutfall

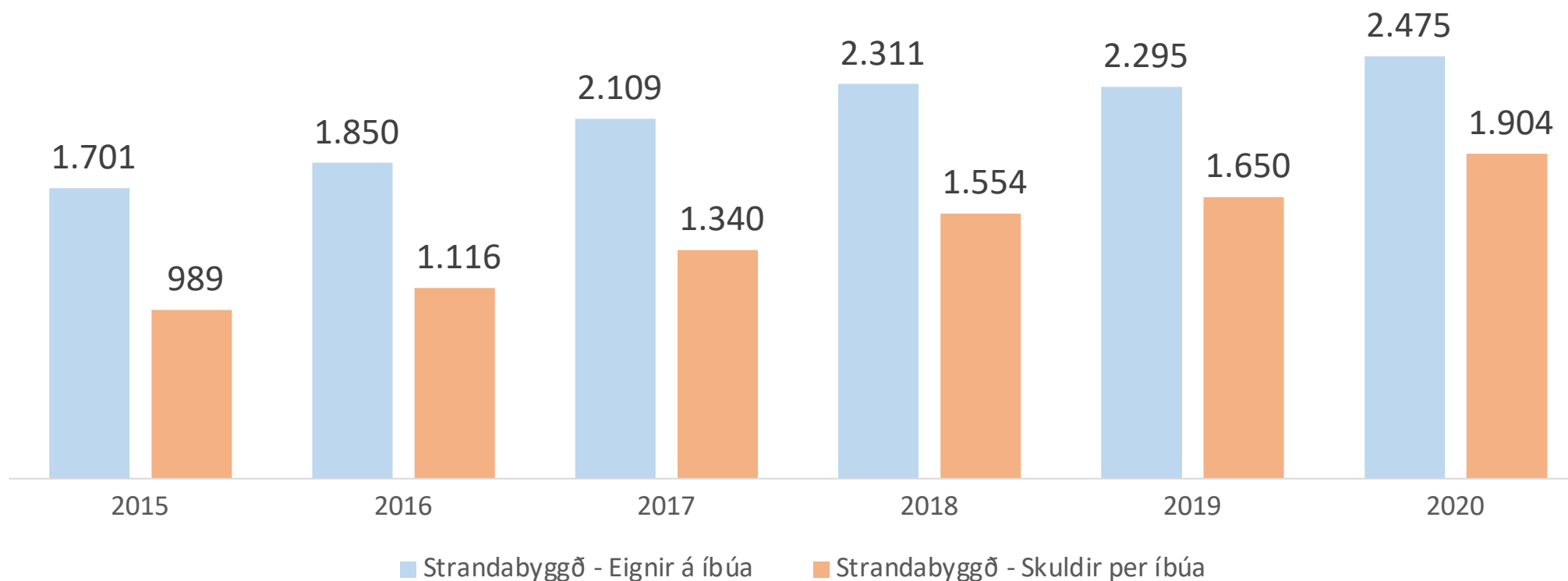

Rekstrarniðurstaða samstæðu í þús. kr.

Fjárhagur Strandabyggðar

Eignir og skuldir á íbúa í þús. kr.

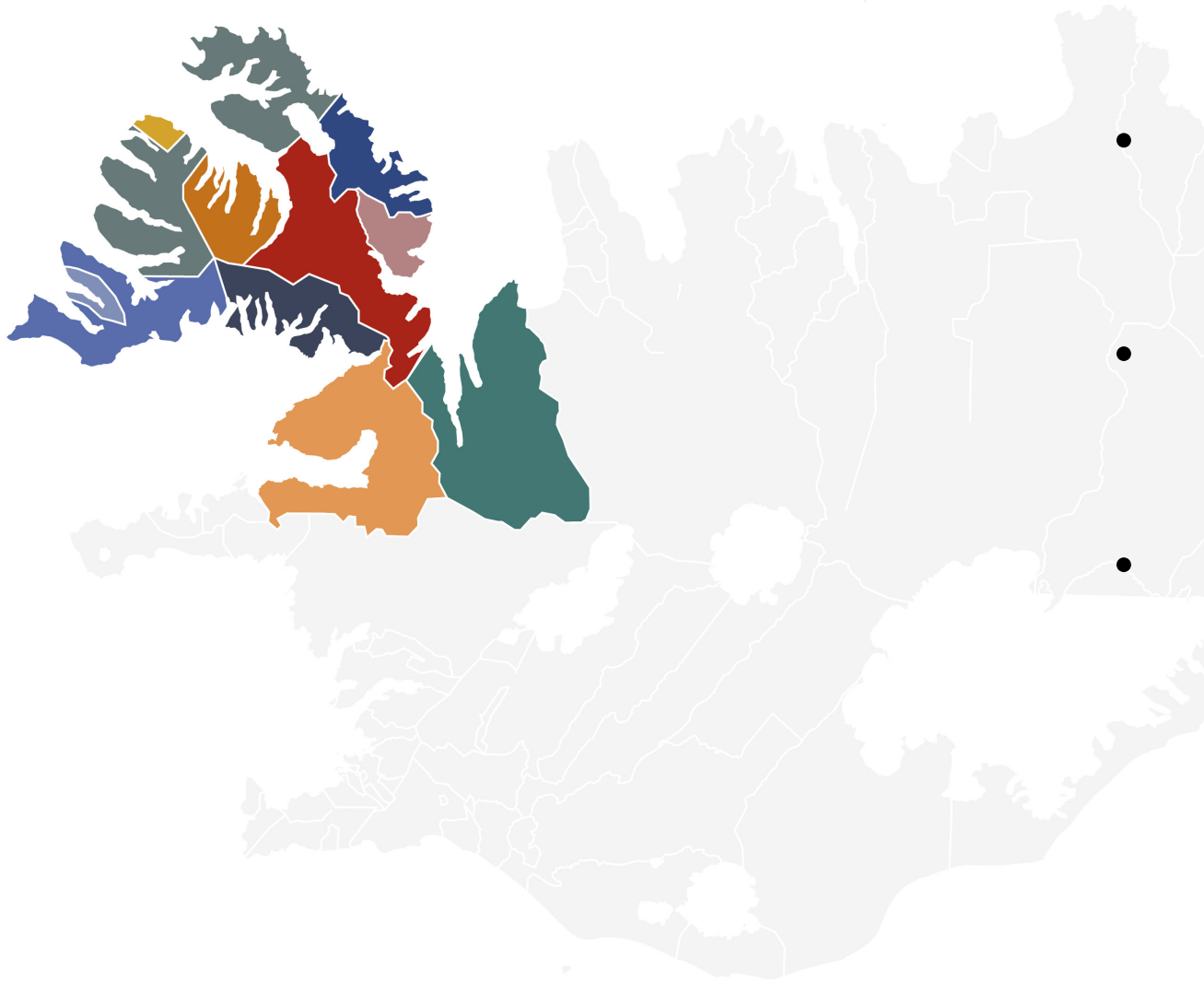

Sameiningarframlög Strandabyggðar

- Samkvæmt tillögu ráðherra myndu sameiningarframlög til Strandabyggðar vera 316 m.kr. miðað við ársreikning ársins 2020.
 - 133 m.kr. í skuldajöfnunarframlag
 - 100 m.kr í fast framlag
 - 83 m.kr. Í byggðaframlag
- Fjárhæð heildarframlaga ræðst af þeim sveitarfélögum sem sameinast og tekur mið af árinu fyrir gildistöku sameiningar.

	Framlög
Fast framlag	100
Skuldajöfnunarframlag	133
Byggðaframlag	83
Samtals	316

Sameiningarvalkostir

- Verkefnishópurinn hefur velt upp ýmsum valkostum.
- Ákveðið var að skoða fimm valkosti sérstaklega.
- Valkostir verða hér stuttlega kynntir, en verkefnishópurinn hefur aflað ítarlegri gagna.

Strandabyggð, Reykhólar og Dalabyggð

Fjárhagsleg viðmið

	2020	2019
Skuldaregla	72%	76%
Jafnvægisregla	2.348	120.681
Meginregla um ábyrga fjármálastjórnun	27.297	-5.064

Sveitarfélag	Íbúafjöldi	Fjarlægðir í km	Samtals framlög
Strandabyggð	435	-	316
Reykhólahreppur	236	57	169
Dalabyggð	620	79	237
Sameinað	1.291		722

Strandabyggð og Reykhólahreppur

Fjárhagsleg viðmið	2020	2019
Skuldaregla	78%	83%
Jafnvægisregla	-141.198	-54.556
Meginregla um ábyrga fjármálastjórnun	-12.003	-98.600

Sveitarfélag	Íbúafjöldi	Fjarlægðir í km	Samtals framlög
Strandabyggð	435	-	316
Reykhólahreppur	236	57	169
Sameinað	671		485

Strandabyggð, Kaldrananeshreppur, Reykhólahreppur, Árneshreppur og Dalabyggð

Fjárhagsleg viðmið	2020	2019
Skuldaregla	72%	71%
Jafnvægisregla	36.197	144.414
Meginregla um ábyrga fjármálastjórnun	27.297	11.750

Sveitarfélag	Íbúafjöldi	Fjarlægðir í km	Samtals framlög
Strandabyggð	435	-	316
Kaldrananeshreppur	110	30	102
Reykhólahreppur	236	57	169
Dalabyggð	620	79	237
Árneshreppur	42	95	119
Sameinað	1.443		943

Strandabyggð, Árneshreppur, Kaldrananeshreppur og Reykhólahreppur

Fjárhagsleg viðmið	2020	2019
Skuldaregla	78%	74%
Jafnvægisregla	-107.349	-30.833
Meginregla um ábyrga fjármálastjórnun	-81.866	-12.003

Sveitarfélag	Íbúafjöldi	Fjarlægðir í km	Samtals framlög
Strandabyggð	435	-	316
Kaldrananeshreppur	110	30	102
Reykhólahreppur	236	57	169
Árneshreppur	42	95	119
Sameinað	823		706

Strandir, Húnaþing vestra og Dalabyggð

Fjárhagsleg viðmið	2020	2019
Skuldaregla	81%	67%
Jafnvægisregla	301.612	563.165
Meginregla um ábyrga fjármálastjórnun	61.562	195.541

Sveitarfélag	Íbúafjöldi	Fjarlægðir í km	Samtals framlög
Strandabyggð	435	-	316
Árneshreppur	42	95	119
Kaldrananeshreppur	110	30	102
Húnaþing vestra	1.222	160	132
Reykhólahreppur	236	57	169
Sameinað	1.809		669

Lýðfræðilegir veikleikar

	Veikleiki ef	Strandabyggð, Reykhólar & Dalabyggð	Strandabyggð, Reykhólar, Kaldrananes & Dalabyggð	Strandabyggð & Reykhólar	Strandabyggð, Reykólar og Kaldrananes	Strandir, Húnaþing vestra og Dalabyggð
Fæðingartíðni	Undir 10,5	9,3	9,3	10,4	10,2	9,5
Dánartíðni	Yfir 8,9	10,1	10,0	8,9	9,0	8,6
Aðfluttir umfram brotthlutta	<0	-21	-15	11	17	11
Hlutfall 0-14 ára	Undir 17,3%	16,7%	16,0%	17,4%	16,0%	15,7%
Hlutfall 15-24 ára	Undir 12,0%	12,7%	12,8%	12,2%	12,5%	13,3%
Hlutfall 25-54 ára	Undir 39,1%	31,8%	31,8%	31,0%	31,2%	33,8%
Hlutfall 55-64 ára	Yfir 12%	17,0%	16,8%	17,4%	17,2%	14,6%
Hlutfall 65 +	Yfir 19,5%	21,8%	22,5%	21,9%	23,0%	22,7%
Konur - Karlar	Færri konur en karlar	-11	-11	-7	-7	-5
Konur á móti 100 körlum (15-64 ára)	Færri en 93	103,3	101,9	105,6	102,6	103,1
Lýðfræðilegir veikleikar		7	7	5	6	5

heimild: byggaðstornun.

RÁÐGJÖF

Álagning skatta

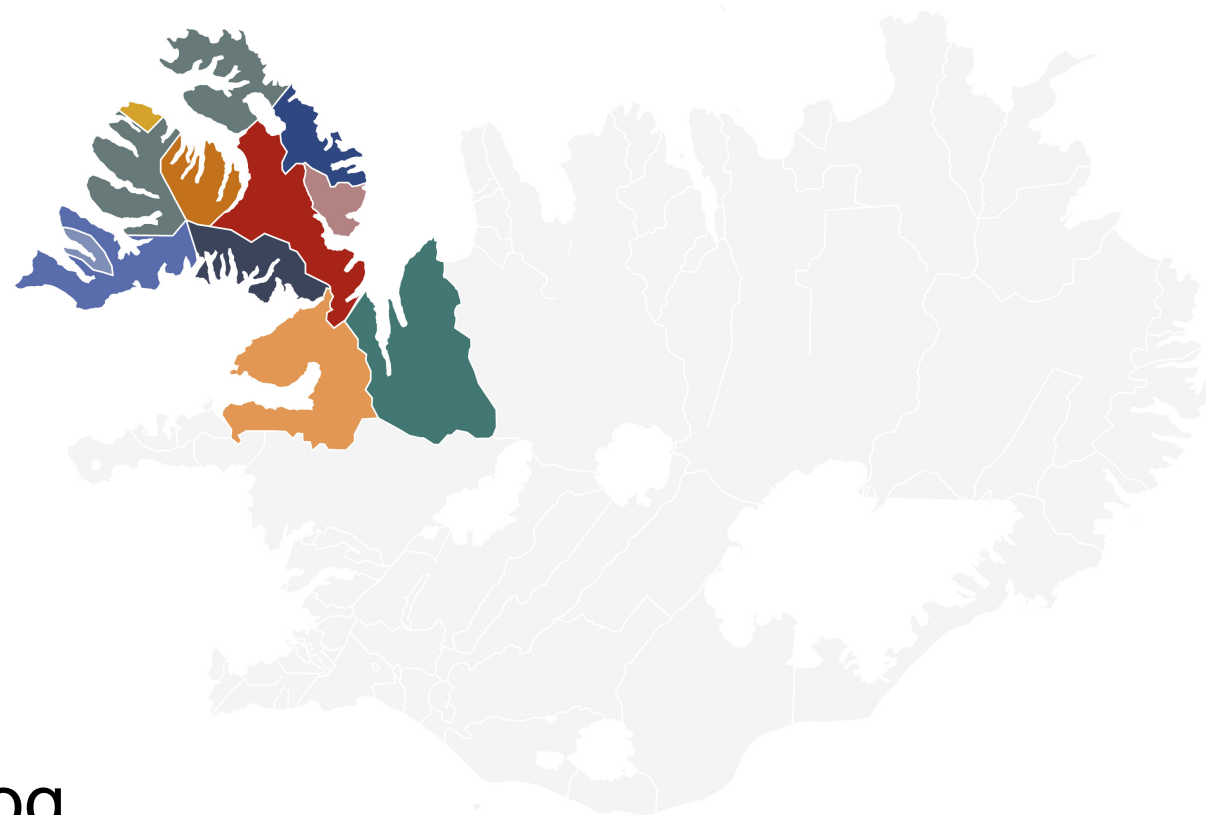
- Öll sveitarfélög leggja 14,52% álag á útsvar.
- Álag á íbúðarhúsnæði er á bilinu 0,380-0,625%.

Sveitarfélag	Útsvar	Álag á íbúðarhúsnæði
Strandabyggð	14,52	0,500%
Dalabyggð	14,52	0,500%
Reykhólahreppur	14,52	0,500%
Húnaþing vestra	14,52	0,380%
Árneshreppur*	14,52	0,625%
Kaldrananeshreppur*	14,52	0,500%

*Fasteignagjöld miðast við álag ársins 2020.

Spurningar

- Ætti Strandabyggð að hefja sameiningarviðræður?
- Hvaða valkostir ættu að vera í forgangi?
- Hver ættu að vera áhersluatriði Strandabyggðar í viðræðum?
- Íbúar geta farið inn á [menti.com](https://www.menti.com) og valið.
 - Slá inn kóðann **xx**

Farðu inn á www.menti.com

Skráðu inn kóðann:

xx

- **Róbert Ragnarsson** er reynslumikill stjórnandi og sérfræðingur úr opinbera geiranum. Hann hefur yfir tíu ára reynslu sem bæjarstjóri í Vogum og í Grindavíkurbæ, auk reynslu af sérfræðistörfum í stjórnarráðinu og kennslu á háskólastigi. Róbert hefur sinnt fjölbreyttri ráðgjöf við sveitarfélög frá því í febrúar 2017.
- Róbert er með meistarapróf í stjórnmálafræði frá Háskóla Íslands, en varði tveimur árum við nám í Háskólanum í Arósum. Hann hefur kennt stjórnsýslufræði á meistarastigi við Háskóla Íslands og haldið fjölda fyrirlestra og námskeiða um lagaumhverfi, skipulag og stjórnun hins opinbera. Hann hefur sinnt ráðgjöf við gerð lagafrumvarpa í samgönguráðuneyti og félagsmálaráðuneyti og unnið að fjárhagslegum úttektum fyrir sveitarfélög.

- **Freyja Sigurgeirsdóttir** er með MA próf í lögfræði frá Háskóla Íslands. Samhliða námi vann Freyja hjá Umboðsmanni barna og í samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu.
- Hennar helstu verkefni í ráðuneytinu sneru að frumkvæðismálum skv. 112. gr. sveitarstjórnarlaga og samvinnusamningum sveitarfélaga, skv. IX. kafla sveitarstjórnarlaga. Hjá umboðsmanni barna vann Freyja við ýmis tilfallandi verkefni, m.a. undirbúningsvinnu umsagna til nefndasviða Alþingis, og aðstoðaði við undirbúning og framkvæmd Barnaþings í Hörpu.

- **Gunnar Úlfarsson** er hagfræðingur frá Háskóla Íslands og hefur lokið meistaránámi í hagfræði og fjármálum við St Andrews háskóla í Skotlandi. Gunnar hefur starfað sem stundakennari innan hagfræðideildar Háskóla Íslands og hefur reynslu af samkeppnis- og samrunamálum úr starfi hjá Samkeppniseftirlitinu.
- Gunnar leggur áherslu á hagræna greiningu vandamála með tölulegri greiningu og nýtingu rauntímagagna til skilvirkar ákvarðanatöku. Hann hefur unnið mat á fjárhagslegum áhrifum fjárfestinga sveitarfélaga og tekið þátt í greiningu á fjárhag þeirra.